

Φυσικές Ύνες: Το Μετάξι

Μάθημα: Τεχνολογία Ειδικότητας
Ειδικότητα Ένδυσης: Α' έτος

Αντιγόνη Ευγενίου Κασιώτη

Τι θα γνωρίσουμε σήμερα:

2

Τι μάθαμε μέχρι σήμερα:

3

ΦΥΣΙΚΕΣ ΪΝΕΣ

ζωϊκές

μαλλι

Ϊνες από άλλα ζώα

μετάξι

ΦΥΤΙΚΕΣ

βαμβάκι

λινάρι

Τι θα μάθουμε σήμερα:

1. Θα αναπτύξουμε το ιστορικό χρήσης του μεταξιού και θα σχολιάσουμε τη θέση που κατέχει η μεταξωτή ίνα, ανάμεσα στις υπόλοιπες υφαντικές ίνες.
2. Θα περιγράψουμε τον κύκλο ζωής του μεταξοσκώληκα.

εισαγωγή:

5

Το μετάξι παράγεται σε πολύ **μικρές** ποσότητες.

Χαρακτηρίζεται σαν η **«Βασίλισσα των Ινών»** γιατί συνδυάζει **ομορφιά** και **αντοχή**, ήταν πάντοτε **ακριβό** και **σπάνιο** και συμβολίζει τη **δύναμη** και την **ιεραρχία**.

Η ιστορία της μεταξωτής ίνας:

6

Η ιστορία της μεταξωτής ίνας:

7

- Το 2640 π.χ. μια Κινέζα αυτοκράτειρα έμαθε πως να καλλιεργεί το μεταξοσκώληκα και να βγάζει τις μεταξωτές ίνες από το κουκούλι.
- Η τέχνη του μεταξωτού εξαπλώθηκε αργότερα στην Ιαπωνία, στην Ινδία, την Περσία και αργότερα στο Βυζάντιο.

Η ιστορία της μεταξωτής ίνας:

8

Η ιστορία της μεταξωτής ίνας:

- Τα μεταξωτά θεωρούνταν άξια μόνο για βασιλικά ενδύματα.
- Κατά το Μεσαίωνα η Ισπανία, η Ιταλία και η Γαλλία ήταν γνωστές για τα μεταξωτά τους – Στην Αγγλία η τέχνη αυτή έφθασε με τη βασίλισσα Ελισάβετ Α΄

Η ιστορία της μεταξωτής ίνας:

10

Η ιστορία της μεταξωτής ίνας:

11

Η ιστορία της μεταξωτής ίνας:

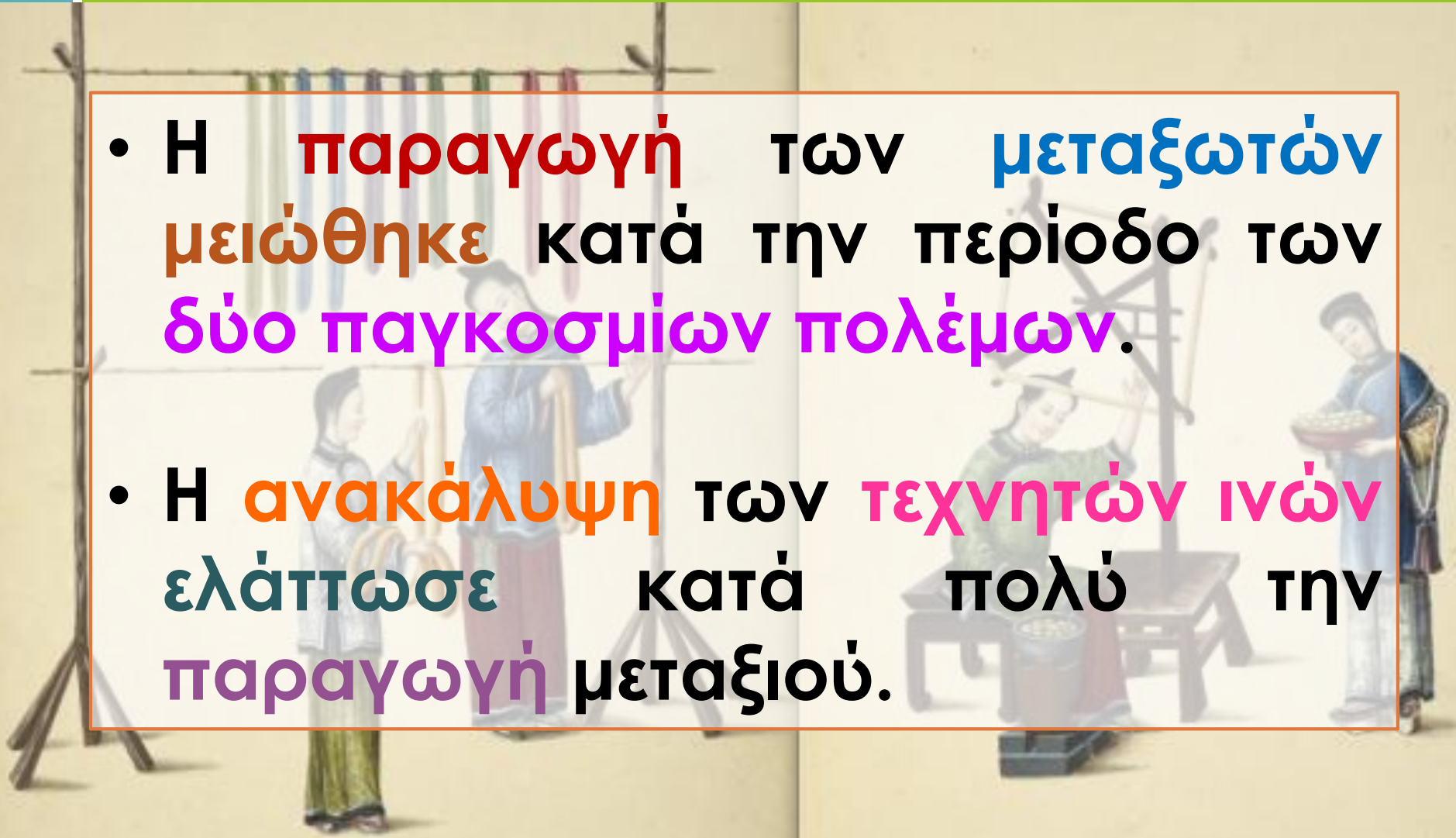
12

Η ιστορία της μεταξωτής ίνας:

13

- Η παραγωγή των μεταξωτών μειώθηκε κατά την περίοδο των δύο παγκοσμίων πολέμων.
- Η ανακάλυψη των τεχνητών ινών ελάττωσε κατά πολύ την παραγωγή μεταξιού.

Τι θυμόμαστε;

14

1. Το μετάξι χαρακτηρίζεται σαν η «**βασίλισσα**» των ινών.
2. Το μετάξι καλλιεργήθηκε για πρώτη φορά στην **Κίνα**.
3. Τα μεταξωτά θεωρούνταν άξια μόνο για **βασιλικά** ενδύματα.
4. Η ανακάλυψη των **τεχνιτών** ινών ελάττωσε κατά πολύ την παραγωγή μεταξιού.

Η καλλιέργεια του μεταξοσκώληκα:

15

Τις μεγαλύτερες εξαγωγές
μεταξιού τις κάνουν:

Η Ιαπωνία, η Ινδία, η Κίνα, η
Ιταλία, η Ισπανία, η Αυστρία,
το Ιράν, η Ελλάδα, η Τουρκία,
η Συρία, η Βουλγαρία και η
Βραζιλία.

Η παραγωγή μεταξιού σήμερα:

16

Η παγκόσμια παραγωγή του ακατέργαστου μεταξιού φτάνει στις **30.000** περίπου τόνους το χρόνο.

Η μεγαλύτερη παραγωγός χώρα στον κόσμο είναι η **Ιαπωνία**, με **11.000** τόνους

Η καλλιέργεια του μεταξοσκώληκα:

17 Το **μετάξι** παράγεται από την **κάμπια** του **μεταξοσκώληκα**.

Ο κύκλος ζωής του μεταξοσκώληκα:

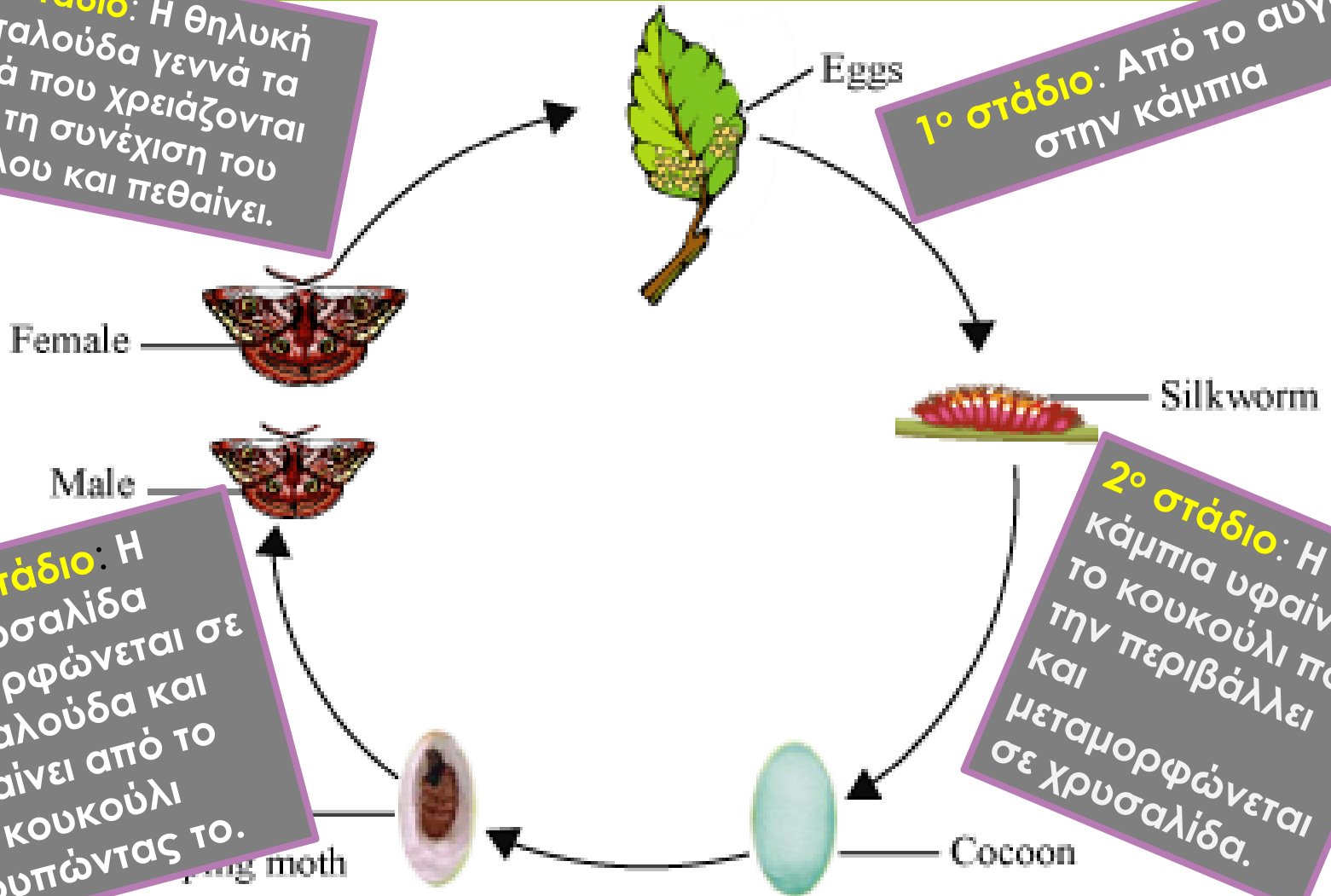
18

4^ο στάδιο: Η θηλυκή πεταλούδα γεννά τα αυγά που χρειάζονται για τη συνέχιση του κύκλου και πεθαίνει.

1^ο στάδιο: Από το αυγό στην κάμψια

2^ο στάδιο: Η κάμψια υφαίνει το κουκούλι που την περιβάλλει και μεταμορφώνεται σε χρυσαλίδα.

3^ο στάδιο: Η χρυσαλίδα μεταμορφώνεται σε πεταλούδα και βγαίνει από το κουκούλι τρυπώντας το.

Ο κύκλος ζωής
του
μεταξοσκώληκα ....
ζωντανά !!

Σηροτροφία:

20

Η καλλιέργεια του μεταξιού ονομάζεται σηροτροφία, γίνεται σε ειδικούς χώρους με αυστηρούς κανόνες υγιεινής.

Από το αυγό στην κάμπια:

21

Η θηλυκή πεταλούδα γεννά
350-400 αυγά σε αριθμημένο
χαρτόνι για πιο εύκολο
εντοπισμό των μολυσμένων
αυγών.

Τα αυγά παραμένουν σε ειδικούς
χώρους με κατάλληλη θερμοκρασία
για όλο το Χειμώνα.

Από το αυγό στην κάμπια:

22

Από το αυγό στην κάμπια:

23

- Την **Άνοιξη** **εκκολάπτονται** από τα αυγά οι **κάμπιες** του **μεταξοσκώληκα**.
- **Τρέφονται** με **φύλλα** **μουριάς** για να αποκτήσουν **βάρος** το οποίο θα **μετατραπεί** αργότερα σε **μετάξι**.
- Μόλις συμπληρωθεί η **ανάπτυξη** τους αρχίζουν να **κατασκευάζουν** το **κουκούλι**.

Από το αυγό στην κάμπια:

24

Η ύφανση του κουκουλιού:

25

- Το **κουκούλι** δημιουργείται από τη **μεταξωτή ίνα** που βρίσκεται αρχικά σε **υγρή** κατάσταση σε **δύο αδένες** (ιστογόνοι αδένες) της **κάμπιας**.
- Οι αδένες έχουν **κοινή έξοδο** μέσω μικρού **ανοίγματος** κάτω από τις **σιαγόνες** της **κάμπιας**.

- Το **υγρό** **στερεοποιείται** αμέσως μόλις έρθει σε επαφή με το **αέρα** και παίρνει τη μορφή της **ίνας**.
- Η **κάμπια** κλώθει την **ίνα** γύρω της με κίνηση που μοιάζει με τον **αριθμό οχτώ**.
- Το **κουκούλι** είναι έτοιμο σε **3 ημέρες**.

Η ύφανση του κουκουλιού:

27

Η κάμπια γίνεται χρυσαλλίδα:

28

Η **κάμπια** μετατρέπεται σε **χρυσάλλίδα** μέσα σε **2 εβδομάδες**.

Τρυπά το **κουκούλι** για να βγει. Αυτό καταστρέφει τη **μεταξωτή ίνα**.

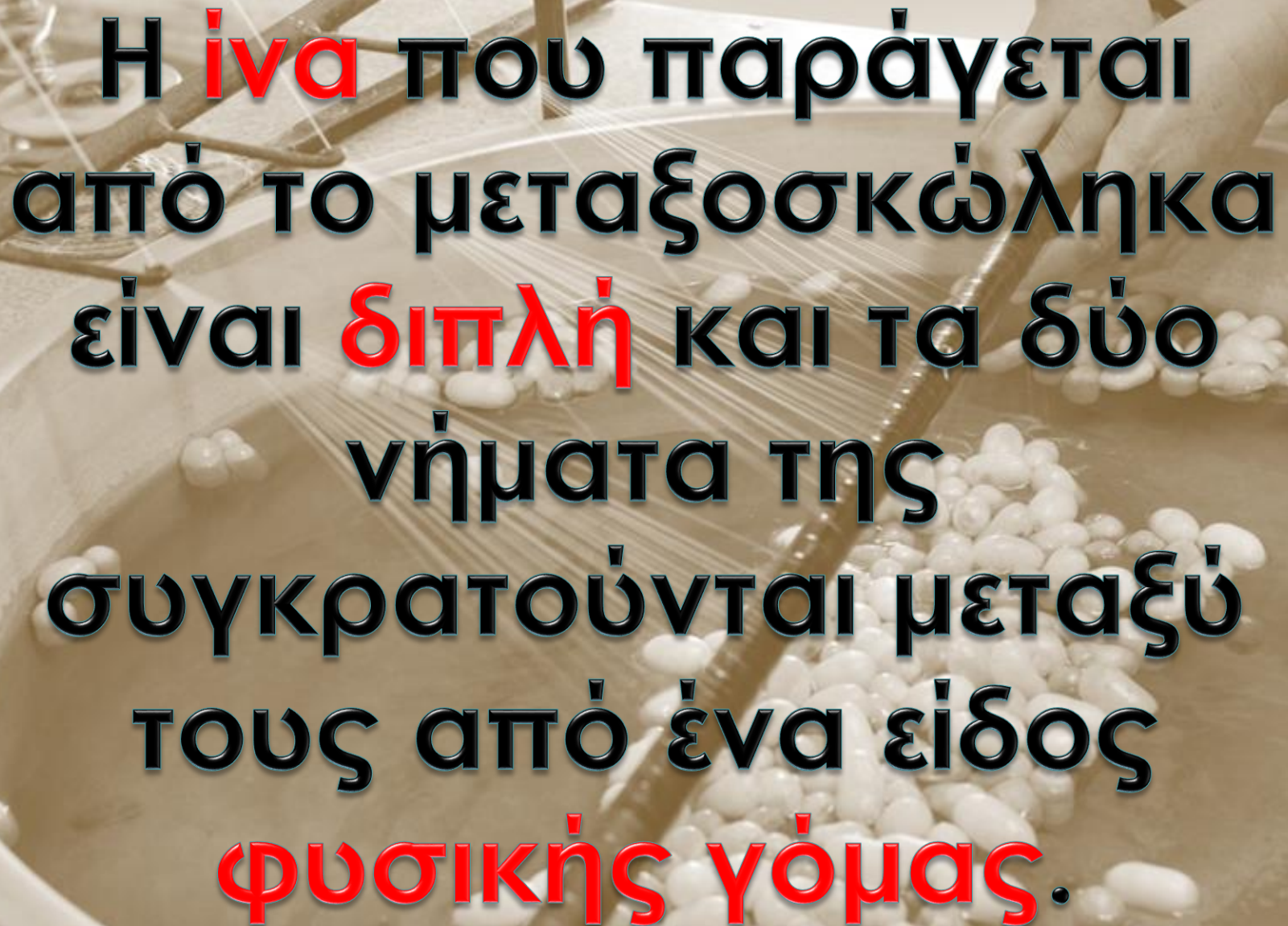
Οι χρυσαλλίδες **θανατώνονται πριν** προφθάσουν να **τρυπήσουν** τα **κουκούλια** τους.

Ζωντανές μένουν αυτές που **προορίζονται** για **αναπαραγωγή**.

Η κάμπια γίνεται χρυσαλλίδα:

29

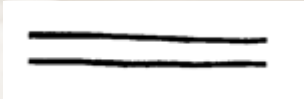

Η **ίνα** που παράγεται
από το μεταξοσκώληκα
είναι **διπλή** και τα δύο
νήματα της
συγκρατούνται μεταξύ
τους από ένα είδος
φυσικής γόμας.

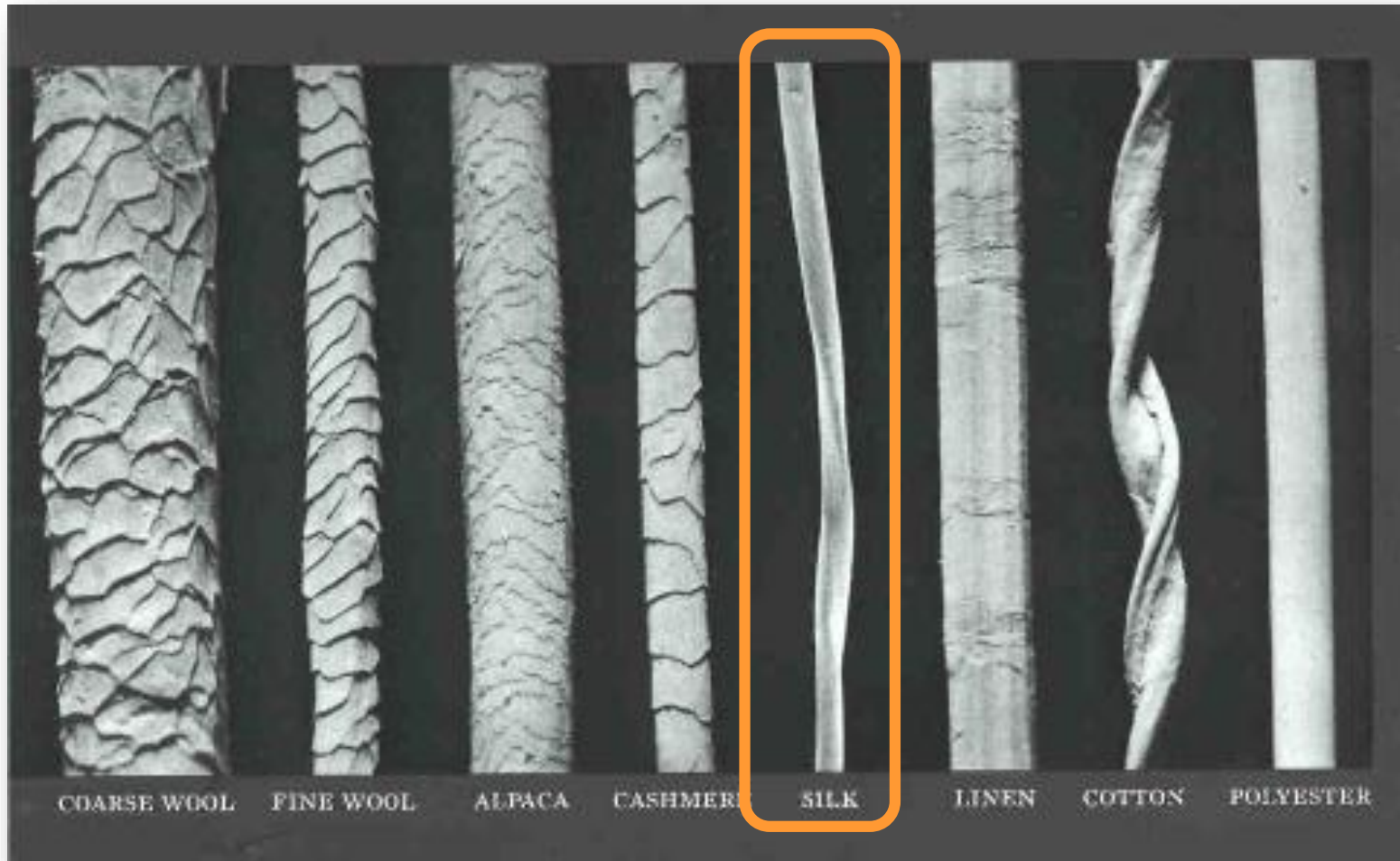
Η σύνθεση της μεταξωτής ίνας:

31

- Η **μεταξωτή ίνα** είναι η **μόνη φυσική ίνα** **μεγάλου μήκους** (συνεχείς), έχει μήκος 600-900 μ.
- Αποτελείται από **πρωτεΐνη ινοΐνη**.
- Στο μικροσκόπιο: Εμφανίζονται **ομοιόμορφες**, χωρίς ορατή **εσωτερική κατασκευή**.
- Διατομή της ίνας: Μοιάζει με **ισοσκελές τρίγωνο**.

Ίνες στο μικροσκόπιο:

32

Τα στάδια παραγωγής της μεταξωτής ίνας:

33

Τα στάδια της παραγωγής της μεταξωτής ίνας:

1. Διαλογή και ξετύλιγμα των κουκουλιών
2. Κλώσιμο του νήματος
3. Αφαίρεση της γόμας

Τα στάδια παραγωγής της μεταξωτής ίνας: 1: Διαλογή και ξετύλιγμα των κουκουλιών

34

A) Η διαλογή των κουκουλιών γίνεται ανάλογα με:

- Το χρώμα
- Το μέγεθος
- Το σχήμα
- Την εμφάνιση και την υφή τους

Τα στάδια παραγωγής της μεταξωτής ίνας: 1: Διαλογή και ξετύλιγμα των κουκουλιών

35

Τα κουκούλια ποικίλουν στο **χρώμα**:
λευκά – **κίτρινα** – γκριζωπά
Στο στάδιο αυτό το μετάξι είναι γνωστό
σαν **ακατέργαστο μετάξι** και αποτελείται
από:

- **80% πρωτεΐνη**
- **20% γόμα**

Διαλογή των κουκουλιών

36

Θηλιές μεταξιού:

37

Τα στάδια παραγωγής της μεταξωτής ίνας: 1: Διαλογή και ξετύλιγμα των κουκουλιών

38

Μετά τη διαλογή τα κουκούλια βυθίζονται διαδοχικά σε ζεστό και κρύο νερό ώστε να μαλακώσει η γόμα που τα συγκρατεί και να ξετυλιχθεί η ίνα τους.

Αρχικά αφαιρείται μόνο 1% της γόμας για προστασία την ίνας στα υπόλοιπα στάδια.

Τα στάδια παραγωγής της μεταξωτής ίνας: 1: Διαλογή και ξετύλιγμα των κουκουλιών

39

Τα στάδια παραγωγής της μεταξωτής ίνας: 1: Διαλογή και ξετύλιγμα των κουκουλιών

40

B) Ξετύλιγμα των κουκουλιών

- Με μια περιστρεφόμενη βούρτσα ξεχωρίζουν την άκρη της ίνας. (αφαιρείται η αρχή και το τέλος του κουκουλιού.)
- Συνδυάζονται 3-4 κουκούλια μαζί κατά το ξετύλιγμα για να είναι πιο χοντρή η ίνα.
- 300-600μ νήμα του κουκουλιού είναι πρώτης ποιότητας.
- Η ίνα αφού ξετυλιχθεί μετατρέπεται σε θηλιές – συσκευάζεται σε κατάλληλα δέματα – αποστέλλεται στα κλωστήρια.

Ξετύλιγμα των κουκουλιών

41

Τα στάδια παραγωγής της μεταξωτής ίνας: 1: Διαλογή και ξετύλιγμα των κουκουλιών

42

Τα στάδια παραγωγής της μεταξωτής ίνας: 2: κλώσιμο του μεταξωτού νήματος

43

Το ακατέργαστο μετάξι μετατρέπεται σε νήμα με τη βοήθεια του κλωσίματος.

Διαδικασία:

- Ξεχωρίζουν οι θηλιές ανάλογα με : το χρώμα, το μήκος και την ποσότητα τους.
- Φουσκώνονται σε ζεστό νερό με σαπούνι ή λάδι μαλακώνοντας τη γόμα
- Οι θηλιές στεγνώνουν με μηχανικό τρόπο και τυλίγονται σε μεγάλα καρούλια
- Ακολουθεί το κυρίως κλώσιμο. Δίνεται στο νήμα ο απαιτούμενος αριθμός στροφών, ανάλογα με τη χρήση για την οποία προορίζεται.

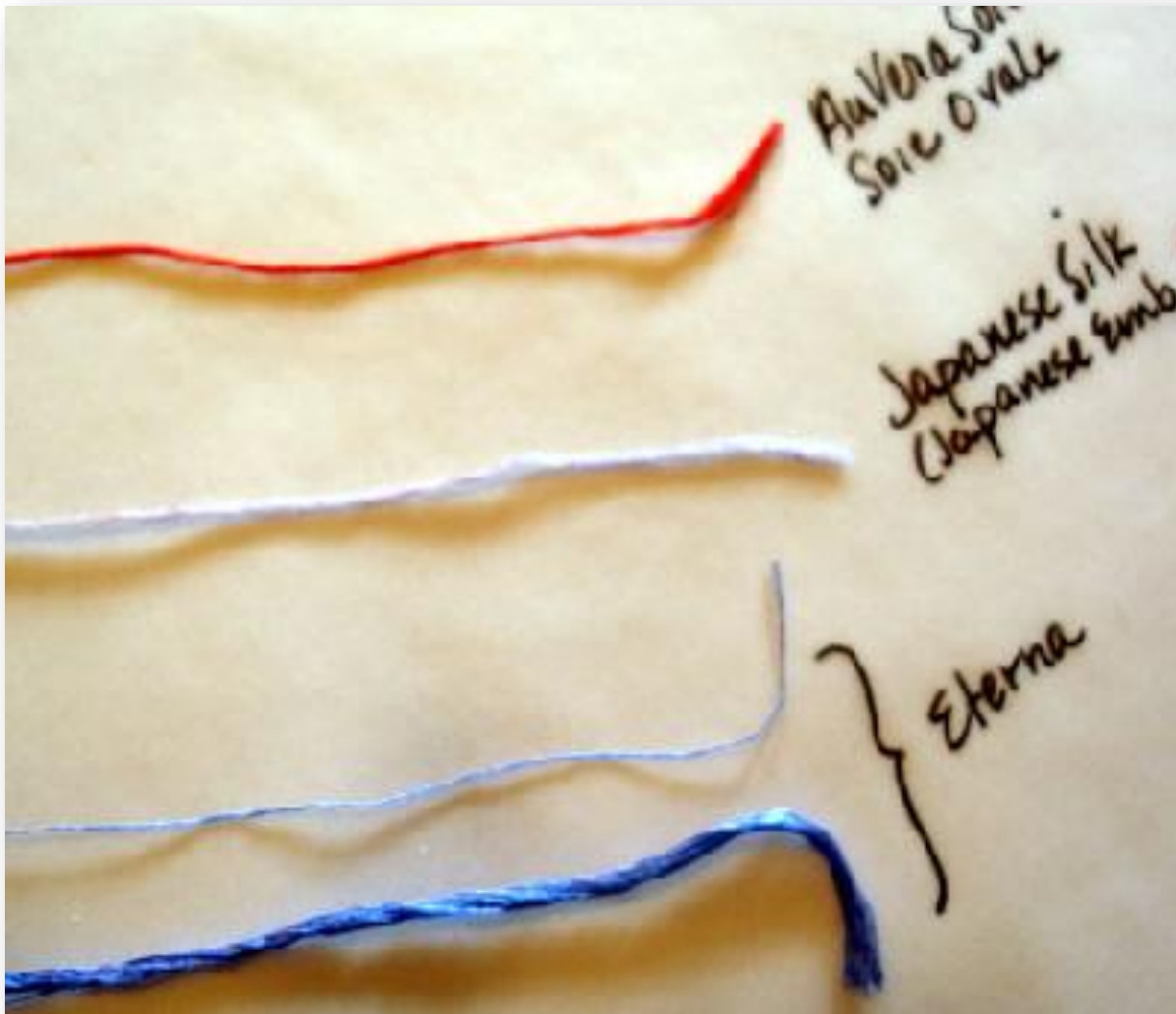
Βαμμένες Θηλιές μεταξιού

44

Τύποι μεταξωτού νήματος:

45

Τα στάδια παραγωγής της μεταξωτής ίνας: 2: κλώσιμο του μεταξωτού νήματος

46

ΜΕΤΡΗΣΗ ΜΕΓΕΘΟΥΣ ΜΕΤΑΞΩΤΩΝ ΝΗΜΑΤΩΝ

Μέτρηση μεγέθους = Μέτρηση λεπτότητας

Η μέτρηση των μεταξωτών νημάτων βασίζεται στο σύστημα Denier.

DENIER: Μεταξωτό Νήμα 9000μ, πόσο βάρος έχει σε γραμμάρια (g)...

Το πιο **συνηθισμένο μέγεθος ακατέργαστου μεταξωτού** νήματος από την **Ιαπωνία** είναι **14 Denier**.

Τα στάδια παραγωγής της μεταξωτής ίνας: 3: αφαίρεση της γόμας

47

Γίνεται **πριν** από τη **βαφή** και την **ύφανση των νημάτων** γιατί η γόμα **εμποδίζει** τις βαφές να **απορροφηθούν ομοιόμορφα**.

Αφαιρείται με το **φούσκωμα** των νημάτων σε **ζεστό σαπουνόνερο**.

Η αφαίρεση της γόμα αναδεικνύει τη **φυσική λάμψη** και την **απαλότητα** του μεταξιού.

Από την αφαίρεση της γόμας **χάνεται το 25%** του **βάρους** του.

Μετάξι δεύτερης ποιότητας:

48

Οι **πρώτες ύλες** για την παραγωγή μεταξωτού δεύτερης ποιότητας είναι:

- Οι σπασμένες μεταξωτές ίνες
- Τρυπημένα κουκούλια
- Μικρές ίνες που βουρτσίζονται από το εξωτερικό των κουκουλιών
- Το τμήμα της μεταξωτής ίνας που κόβεται στην αρχή και στο τέλος του ξετυλίγματος του κουκουλιού.
- Τα άχρηστα τμήματα τα οποία μένουν στα διάφορα μηχανήματα της κατεργασίας του μεταξιού.

Μετάξι δεύτερης ποιότητας:

49

Το μετάξι δεύτερης ποιότητας :

- Είναι μαλακό
- Είναι λιγότερο γυαλιστερό
- Είναι λιγότερο ανθεκτικό ή ελαστικό
- Έχει την τάση να χνουδιάζει
- Είναι φθηνότερο

Μετάξι δεύτερης ποιότητας:

50

Χρήση ίνας από μετάξι δεύτερης κατηγορίας:

- Σιαντούγκ, βελούδα, φόδρες, ...
- Υφάσματα για ομπρέλες
- Κλωστές ραψίματος

Υφάσματα από μετάξι :

51

Υφάσματα από μετάξι :

52

Άγριο μετάξι:

53

Το **άγριο μετάξι** παράγεται από το μεταξοσκώληκα που ζει **ελεύθερος** στη **φύση** και **εκτρέφεται** από τα **φύλλα** ορισμένου είδους **βαλανιδιάς** και όχι από φύλλα μουριάς.

Παράγεται ίνα:

- **πιο χοντρή**
- **με ανώμαλη επιφάνεια**
- **δεν μπορεί να ασπρίσει, ούτε βάφεται καλά**
- **έχει χρώμα μπρούτζινο**
- **είναι λιγότερο γυαλιστερό**
- **είναι ανθεκτικό**
- **Πλένονται εύκολα**
- **Είναι φθηνότερα**

Άγριο μετάξι:

54

Ιδιότητες της μεταξωτής ίνας:

Τα πλεονεκτήματα:

55

- ❖ Είναι ή πιο **ανθεκτική** από τις φυσικές ίνες.
- ❖ Έχει αρκετή **ελαστικότητα**
- ❖ Έχει αντοχή στο **τσαλάκωμα**
- ❖ Έχει εξαιρετικό **πέσιμο** και καλό **ντραπάρισμα**
- ❖ Έχει μεγάλη **απορροφητικότητα**
- ❖ Τα μεταξωτά υφάσματα **καθαρίζονται** εύκολα αλλά το καθάρισμά τους πρέπει να γίνεται με προσοχή.

Ιδιότητες της μεταξωτής ίνας:

Τα πλεονεκτήματα:

56

- ❖ Δεν **μαζεύουν** σε επικίνδυνο σημείο
- ❖ Δεν προσβάλλεται από **μούχλα**
- ❖ Δεν προσβάλλεται από **σκώρο** ή σκαθάρι εκτός και αν είναι αναμεμιγμένο με μαλλί.
- ❖ Δεν είναι **ευαίσθητο** στις **βάσεις**
- ❖ Το μετάξι **βάφεται** με ευκολία και δε **ξεθωριάζουν** εύκολα

Ιδιότητες της μεταξωτής ίνας:

Τα μειονεκτήματα:

57

- ❖ Δεν έχει **θερμική αγωγιμότητα** αλλά αν υφανθεί σε λεπτό ύφασμα μπορεί να χρησιμοποιηθεί και το καλοκαίρι.
- ❖ Δεν αντέχουν τα πολύ **δυνατά λευκαντικά**.
- ❖ Είναι πολύ **ευαίσθητο** στη θερμότητα.
- ❖ Δεν έχει **θερμοπλαστική ιδιότητα**.
- ❖ Αδυνατίζει όταν **εκτεθεί πολύ στον ήλιο**.
- ❖ Τα **συμπυκνωμένα οξέα** διαλύουν το μετάξι.
- ❖ Καταστρέφονται από τα **άλατα του ιδρώτα**.

Φινιρίσματα μεταξωτών υφασμάτων:

58

Εκτός από τα συνηθισμένα **φινιρίσματα** που γίνονται για να **βελτιώσουν** την **εμφάνιση**, **υφή** και **χρήση** τους, γίνεται και το «**ζύγισμα των μεταξωτών**».

Φινιρίσματα μεταξωτών υφασμάτων: Ζύγισμα των μεταξωτών

59

Το μεταξωτό πωλείται με το βάρος.

Κατά τη διαδικασία **αφαίρεσης** της **γόμεας** από το **μετάξι**, **χάνεται βάρος** αυτό οδηγεί στην **αύξηση του κόστους** του.

Το «**ΖΥΓΙΣΜΑ ΤΩΝ ΜΕΤΑΞΩΤΩΝ**» γίνεται για να επανακτηθεί το **βάρος τους** και να **χαμηλώσει το κόστος** και επομένως και η **τιμή πώλησης** του μεταξιού.

Φινιρίσματα μεταξωτών υφασμάτων: Ζύγισμα των μεταξωτών - μέθοδος

60

Γίνεται με το **βούτηγμα** του **υφάσματος** σε **διάλυμα αλάτων** – αυτό δεν προκαλεί ζημιά αλλά κάνει το ύφασμα πιο **στεκάρτο** και πιο **γυαλιστερό**.

Χρήσεις μεταξωτών υφασμάτων:

61

Τα μεταξωτά υφάσματα χρησιμοποιούνται για:

➤ Σκοπούς ένδυσης

➤ Ταπεσαρία

➤ Κατασκευή αξεσουάρ μόδας (γραβάτες, φουλάρια ...)

Αναμειγνύεται με: το **βαμβάκι**, το **λινάρι** και το **μαλλί**

Γνωστά μεταξωτά υφάσματα: Κινέζικο μετάξι, Σιαντούγκ, Τισόρ ...

Χρήσεις μεταξωτών υφασμάτων:

62

